

Шевирьова Г. Г. Значення природної стежини у підготовці майбутніх учителів: краєзнавчий компонент / Г. Г. Шевирьова // Краєзнавчий компонент у змісті освітніх галузей початкової школи: матеріали регіонального науково-практичного семінару Східного регіону України (м. Лисичанськ, 28 лютого 2013 р.). – Лисичанськ: ВП «Лисичанський педагогічний коледж луганського національного університету імені Тараса Шевченка». – Лисичанськ: ООО «КИТ-Л», 2013. – С. 22–25.

У статті визначено, що створення екологічної стежки є важливим чинником для формування екологічної культури у майбутніх учителів.

Ключові слова: природна стежина, екологокраєзнавча робота, екологічний моніторинг

Шевирьова Г.Г.

ЗНАЧЕННЯ ПРИРОДНОЇ СТЕЖИНИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ: КРАЄЗНАВЧИЙ КОМПОНЕНТ

Зрозумілим є той факт, що лише безперервність, поступовість краєзнавчої освіти забезпечить ефективність роботи освітян задля отримання бажаного результату. Саме тому одним із актуальних аспектів підготовки майбутнього вчителя є краєзнавчий напрям. Адже лише фахівець, який цікавиться культурно-історичним надбанням рідного краю, знає його природничі особливості, може бути цікавим підростаючому поколінню, може виховати покоління справжніх патріотів молоді Батьківщини з активною життєвою громадською позицією.

У нашому навчальному закладі з метою краєзнавчої роботи організовано діяльність екологічної стежини. Адже для кожної людини образ батьківщини неодмінно пов'язаний із знайомими з дитинства, а тому такими неповторними і рідними краєвидами.

Створення екологічної стежки є важливим чинником для формування екологічної культури у майбутніх учителів. Адже, завдяки екологічній стежці, у молоді виховується любов до природи, спостережливість, працелюбність та розуміння цілісності географічної оболонки і того, що людина є невід'ємною часткою навколишнього середовища, а це в свою чергу сприяє збереженню геобіорізноманітності нашого регіону

Метою діяльності екологічної стежки як дієвого засобу екологокраєзнавчої роботи є:

- сформувати у студентів науковий світогляд, екологічну свідомість культуру;

- навчити робити спостереження за об'єктами живої та неживої природи, розглянути особливості методики цих спостережень;
- організовувати проведення теоретичних і практичних занять на провідних пунктах стежки;
- пропагувати й проводити природоохоронні заходи;
- вивчати біогеоценози рідного краю, навчити методиці розпізнавання видів рослин і тварин на маршруті екологічної стежини;
- навчити проводити екологічний моніторинг на зупинках екологічної стежини;
- прищепити дбайливе ставлення до об'єктів живої природи.

У нашому навчальному закладі організовано лінійну, пішохідну навчальну екологічну стежину (за класифікатором стежок природи). Протяжність стежини близько десяти кілометрів. Хоча зупинки на стежці віддалені одна від одної, але на у маршруті можна познайомитися з усіма значущими типами біологічних спільнот нашого міста, побачити сліди антропогенного втручання, оцінити рекреаційне навантаження на біоценози, здійснювати дослідницьку діяльність, що має важливе практичне значення для майбутнього вчителя.

Маршрут екологічної стежини, що розроблено для студентів педагогічного коледжу, включає наступні зупинки.

Зупинка 1. Сосюринські місця.

Ця зупинка таку назву отримала не випадково, бо саме в цьому районі (недалеко від вул. Червона) проживав В. Сосюра, відомий поет, письменник, який у дитинстві разом із сім'єю мешкав у цій частині міста поблизу р. Сіверський Донець. Тому ця зупинка дає великі можливості, адже недалеко - річкові біоценози разом з невичерпним різноманіттям рослинних угруповань, а поряд літературно-регіональний об'єкт, який розкриває перед студентами змогу поглиблено вивчати біографічні відомості великого митця та розробити екскурсійний краєзнавчий маршрут цими пам'ятними місцями для нашого міста.

З даної зупинки відкривається вид на річку Сіверський Донець. В цьому місці річка має нешвидку течію, досить широке русло, без островів. На правому березі розтошоване м. Лисичанськ .

Береги річки досить відрізняються. Лівий берег - більш похилий, тут спостерігається ерозія фунтового покриву. Рослинний покрив переставлений ксерофітними угрупованнями.

Правий берег утворений широкою повздож долини річки, які містять щебенюватими погано розвиненими

смугою скелястих виходів щита комплекс ерозійних форм з чорноземними ґрунтами під

різнотравно-степовою рослинністю, із заростями верби, в'яза, ясена, бузини, шипшини в прируслівій частині.

Оскільки до річки прилягають садиби вулиці Карло-Лібкнехта, студенти мають змогу спостерігати за впливом на при роду антропогенної діяльності.

На цій зупинці проводились такі дослідження: «Вивчення видового різноманіття рослинного світу», «Вивчення фізико-географічних особливостей», «Агрохімічний аналіз ґрунту», «Вивчення впливу діяльності людини на біорізноманіття». Заплановано на цій зупинці разом з Кременською екологічною стежиною виконати «Комплексне дослідження місцевості», зробити порівняльний аналіз по р. Сіверський Донець.

Щодо вивчення краєзнавчо-літературних питань, то з 2008 року на базі музею «Українознавства» працювала творча група по вивченню сосюринських місць нашого регіону. Студенти спеціальності «Початкова освіта» розробили екскурсійний краєзнавчий маршрут, який презентував інформаційну культурну особливість м. Лисичанськ у літературному та туристичному просторі України. Маршрут було складено так, що в ньому інтегруються культурний, природний та екологічний матеріал нашого міста.

Зупинка 2. Лисичанський педагогічний коледж.

Екологічний аспект краєзнавчої роботи в педагогічному коледжі має широкі можливості щодо формування екологічної культури студентів через поєднання теоретичного та практичного навчання, пізнавальної та практичної природоохоронної діяльності, еколого-виховного та оздоровчого аспектів.

Подвір'я коледжу має великий сад, у якому поєднано фруктові дерева (вишня, яблуня, абрикос, слива тощо) та декоративні дерева і кустарниками (тополя, клен, акація, липа, туя, ялівець тощо). Також на території міститься розарій та клумби з різновидовим складом квітів. Робота по озелененню коледжу не зупиниться, щорічно восени і навесні проводиться традиційна акція «Зелений паросток майбутнього», що сприяє прищепленню дбайливого ставлення молоді до об'єктів живої природи.

На території коледжу проводяться наступні дослідження: «Вивчення фітонцидної активності рослин», «Агрохімічний аналіз ґрунту», «Екологічний стан території коледжу» тощо.

У лабораторіях навчального закладу проводяться наступні дослідження: «Визначення вуглекислого газу в повітрі», «Вивчення фітонцидної активності кімнатних рослин».

Окрім краєзнавчо-екологічної роботи у стінах нашого навчального закладу ведеться групова робота по вивченню історичних аспектів особливостей розвитку регіональної освіти. Вагомі дослідження проведено нашими

викладачами та студентами, які втілились у створення музею «Історії коледжу». Краєзнавча робота може стати підґрунтям для розвитку та формування професійної особистості майбутнього вчителя. Ми професійноорієнтований заклад, тому намагаємось розгортати краєзнавчі дослідження у площині цінній для майбутньої діяльності педагога. Це і вивчення місцевих династій педагогів, узагальнення досвіду найкращих вчителів міста. Створення і постійне поповнення музею історії коледжу особливо актуально напередодні святкування 75-річчя нашого навчального закладу.

Тож, краєзнавча робота сприяє комплексному вихованню студентства, торкається проблем історії, культури, особливостей при родного середовища. Вона є ефективним засобом формування у майбутніх учителів краєзнавчої підготовки через пізнавальну і практичну природоохоронну діяльність, розгляд регіональних особливостей України з урахуванням історикокультурного загальноукраїнознавчого фону, пояснення механізму появи і розвитку більшості типових явищ регіональної традиційно-культурної спадщини українців.